

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
22/2708 - 12

Saksbeh.:
Vidar Holmane, 979 81 919

Dato:
19.08.2022

Oslo kommunes hørings svar på utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Vi viser til utsendt høringsbrev og utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor, og oversender med dette Oslo kommunes hørings svar. Oslo kommune benytter en rekke påloggingsløsninger; både ID-porten, Helse-ID og Feide, og også andre løsninger der de nasjonale løsningene ikke gir nok funksjonalitet til å dekke behovene rundt levering av digitale tjenester til ulike målgrupper. Sektorene og virksomhetene i kommunen betjener også en stor andel av de brukergruppene i Norge som nå faller utenfor dagens løsninger; som barn/unge, flyktninger, personer med funksjonsnedsettelse, turister, egne ansatte mv. Vi har mange behov på eID-området, og følgelig også innspill til flere av målområdene.

Oslo kommune synes dette er et godt initiativ og at utkastet til ny strategi lover bra, også ved at den adresserer flere svakheter og kjente problemstillinger rundt dagens nasjonale eID-løsninger. Det er meget bra at strategien adresserer i) ansattes bruk av privat eID, ii) utfordringene ved at ulike og viktige brukergrupper ikke har tilgang på eID i dag, og iii) at den også omtaler behovet for en løsning der ulike typer representasjonsforhold kan ivaretas på en god måte.

Vi oppfatter forslagene til tiltak knyttet til ulike brukergruppers tilgang til eID som relativt konkrete og modne for realisering. Derimot framstår målformuleringene og tiltakene knyttet til ansattes bruk av privat eID som vesentlig mer utydelige og uforpliktende. Oslo kommune ser alle de tre første tiltaksområdene som like viktige, og vil derfor framheve behovet for og et ønske om at strategien leder til at et kompetent myndighetsorgan får i oppgave å utvikle felles løsninger for tilgang til og bruk av eID for offentlig ansatte.

Videre, for at Oslo kommune skal kunne basere vår egen utvikling av systemer og infrastruktur på bruk av de nasjonale eID- og andre fellesløsninger trenger vi og andre brukere av løsningene trygghet for at løsningene over tid vil bli kontinuerlig videreutviklet for å være i front mht. teknologivalg, håndtering av nye trusselbilder, utnytte nye teknologiske muligheter mv. Vi ser det derfor som en forutsetning at forvaltningsorganisasjonen for eID-løsningene i samspill med KDD og regjeringen sikrer at dette ivaretas på en god måte. Behov for finansiering, kapasitet og kompetanse i forvaltningsorganisasjonen for de nasjonale eID-løsningene for offentlige virksomheter burde ikke være et tema i en nasjonal eID-strategi.

For Oslo kommune og andre virksomheter som antas å bruke de nasjonale felles eID-løsningene vil det være en stor fordel om strategien kan gjøres mer konkret ved å tydeliggjøre *at* og *hvordan* målene og tiltakene i strategien faktisk skal følges opp, for eksempel gjennom å antyde en ansvars plassering og mulige tidsrammer for tiltakene; til erstatning for de mange formuleringer av typen «vurdere om», etc.

Øvrige merknader presenteres i det følgende, og da knyttet til de tre første hovedmålene i utkastet:

Mål 1 eID på nødvendig sikkerhetsnivå for alle relevante brukergrupper, og mål 2 Kostnadseffektiv og helhetlig løsning for innlogging og bruk av offentlige digitale tjenester

- Det er svært positivt at man nå adresserer brukergrupper som i dag står utenfor tilgang til eID på høyt sikkerhetsnivå. Eksempler på viktige brukergrupper for Oslo kommune er utenlandske borgere bosatt i Norge, og barn/unge i alderen 12-16 år. Behovet gjelder i mange sektorer. Andre eksempler er at Ruter forholde seg til barn med funksjonsnedsettelse som trenger skoleskyss, eldre med TT-rettigheter o a. Det må selvsagt være en forutsetning at en eID på nødvendig sikkerhetsnivå er på plass for alle relevante brukergrupper, før man eventuelt setter krav til at offentlige virksomheter skal stille krav om høyt sikkerhetsnivå ved innlogging til tjenestene for de samme brukergruppene.
- I Oslo kommune er det en rekke tjenester, levert av mange ulike virksomheter i ulike sektorer, som i praksis håndteres av verger, fullmektiger, foreldre og andre. Vi er kjent med at sentrale virksomheter i Skate allerede i 2018 besluttet å sammen realisere et omforent løsningskonsept for enhetlig håndtering av representasjonsforhold for innbyggere (Fufinn). Det er viktig at Digitaliseringsdirektoratet nå faktisk prioriterer utviklingen av og ferdigstiller alle sentrale komponenter i den påbegynte nasjonale fellesløsningen, i samarbeid med forvalterne av de autoritative registrene i Skatteetaten, helsesektoren og NAV. Oslo kommune tror det er mye å vinne på å inkludere også denne løsningen i en felles nasjonal eID-løsning, slik at ikke hver enkelt kommune og alle andre tjenestetilbydere må utvikle hver sine løsninger for å ivareta ulike typer representasjonsforhold.

Man bør også vurdere å sentralisere eller standardisere den forutgående dialogen/interaksjonen som leder fram til etableringen av et representasjonsforhold. Dette bør ses også i forhold til rollene som ivaretas av ulike ansatte-grupper rundt en gitt tjeneste.

- Oslo kommune er generelt positive til nasjonale fellesløsninger. Men å ta i bruk disse, og basere seg på bruk av disse over tid, kan medføre betydelige konsekvenser for kommunen. Ikke bare økonomiske, men også i forhold til hvordan kommunen leverer våre tjenester på ulike tjenestemråder. Oslo kommune vil derfor gjerne bli holdt orientert og eventuelt konsultert når man går i gang med design og planlegging av videreutvikling og implementering av de ulike sentrale komponentene. Vi legger til grunn at dette gjøres fortløpende gjennom Skate, styringsrådet for Digitaliseringsdirektoratets fellesløsninger, og andre relevante fora.
- Oslo kommune har ikke noe synspunkt på om det er Digitaliseringsdirektoratet eller andre som skal bygge ut nasjonale infrastrukturer. Men vi og alle andre virksomheter som baserer vår egen infrastruktur og løsninger på nasjonale fellesløsninger, er selvsagt avhengig av at løsningene er robuste, framtidsrettete og dekker de behovene som til enhver tid finnes. Vi minner derfor også her om at Oslo kommune stiller seg bak Skates brev til Kommunal- og distriktsdepartementet om nødvendig finansiering av digitale fellesløsninger, og ser det som avgjørende også for eID-strategien at det nå ikke oppstår noen tvil om det er tilstrekkelig finansiering av de nasjonale fellesløsningene som skal realisere denne. Det er da viktig også hva Digitaliseringsdirektoratet som forvalter av løsningene signaliserer mht. egne prioriteringer innenfor egne budsjetter.
- Oslo kommune mener det er naturlig at Norge som nasjon etablerer en offentlig eID med høyt sikkerhetsnivå. Ideelt burde alle nødvendige vurderinger være gjort i forkant, og strategien tydeliggjøre at dette er et mål, eller eventuelt ikke. Strategien bør uansett ha en klar målformulering, og tydeliggjøre veien videre.

Vi mener denne bør tilbys på linje med og som supplement til BankID og øvrige autentiseringsløsninger i Norge. Dette vil bidra til en helt nødvendig redundans for å sikre tilgjengeligheten til offentlige tjenester framover. Det vil også bedre den felles politiske og offentlige kontrollen på kostnadsbildet for bruken av eID-løsninger framover. Skate er kjent med problemstillingene knyttet til den omfattende bruken av BankID for bruk av offentlige tjenester, med en de facto tilnærmet monopolsituasjon og de utfordringene dette kan skape mht. kostnadsøkninger og andre sårbarheter. En annen gevinst vil være at både forvalter av den nasjonale eID-løsningen og alle kommuner og offentlige virksomheter vil være bedre forberedt på å implementere den antatt kommende EU-forordningen om en ny felleseuropeisk eID.

- Det er viktig at løsningene for administrasjon av brukere og tilganger er enkel å bruke, og også mulig å automatisere bruken på ulike måter. Dette er spesielt viktig for store virksomheter som Oslo kommune.

Mål 3 Angitte rammer for eID-løsninger til offentlig ansatte

- Oslo kommune mener det stort behov for en løsning hvor offentlig ansatte kan bruke eID på både høyt og medium nivå på vegne av virksomheten de representerer, og slipper å bruke sin private eID. Behovene og problemstillingene rundt bruk av eID blant våre mer enn 50 000 ansatte er svært presserende, i mange sektorer og for mange ansatte-grupper.
- Vi er kjent med at tematikken sto høyt på agendaen i Skate allerede i 2015, uten at vi kan se dette er fulgt opp på noen måte. Vi vil derfor oppfordre til at man i denne eID-strategien legger inn vesentlig mer forpliktende formuleringer på målbilder, tiltaksbeskrivelser og ressursinnsats/framdrift på dette målområdet enn det som nå ligger i høringsutkastet. Dette for å sikre at det raskt settes i gang sentrale initiativer med formål å ta fram en felles nasjonal løsning og felles prinsipper på dette området.
- Oslo kommune foreslår at man vurderer å ta inn et nytt tiltak hvor man sikter på å fra sentralt hold å gjøre en lovregulering/forskrift eller annet regelverk som tydeliggjør hva en offentlig arbeidsgiver har anledning til å gjøre mht. å pålegge eller oppfordre egne ansatte til å bruke privat eID (og privat elektronisk utstyr) til å løse sine arbeidsoppgaver.
- Det er også ønskelig med en løsning hvor ansatte hos private leverandører innenfor EU/EØS-området som utfører oppdrag på vegne av det offentlige kan autentisere seg på høyt nivå med sin nasjonale eID ved pålogging.
- Hvis skal gis opplæring av ansatte som et tiltak under dette målet, bør man vurdere om det samtidig bør inngå en opplæring i personvern.

Oslo kommune har ingen ytterligere kommentarer til de foreslåtte tiltakene under *Mål 4 Løsninger tilpasset markeds- og teknologiutviklingen* eller *Mål 5 Kostnadseffektiv og god samordning av eID-utviklingen mellom sektorene og forvaltningsnivåene*.

Vi ønsker lykke til i det videre arbeidet med å videreutvikle de nasjonale eID-løsningene og å realisere strategien når den blir ferdigstilt.

Med vennlig hilsen

Sølve Monica Steffensen
kommunaldirektør

Tor Fjellstad
konst. seksjonssjef